

מורשג קרנ

עין - זחלתא

במלחמת שלום הגליל

מלחמת שלום הגליל

תחילת מלחמה: 6 ביוני 1982

סיום מלחמה: 31 באוגוסט 1982

ראש הממשלה: מנחם בגין

שר הביטחון: אריאל שרון

רמטכ"ל: רא"ל רפאל איתן (רפול)

גזרה: לבנון

מורשת קרב עין זחלתא

תאריך: 8 עד 11 ביוני 1982.

כוחות מרכזיים: הנדסה, שריון, נח"ל ותותחנים.

גזרת הקרב: הרי השוף – כפר עין זחלתא.

רקע לקרב:

"אוגדת הפלדה" נקראה לבצע את המהלך האסטרטגי של המלחמה:
התייצבות באזור דהר אל-בידר על כביש ביירות-דמשק.

המטרות:

ניתוק כביש ביירות-דמשק.
איום על הכוח הסורי שבבקעא מהאגף ומהעורף ואילוצו לסגת צפונה.
חבירה אל כוחות הנוצרים שבביירות ובסביבתה.

מסע בדרך ההר לכיוון עין זחלתא

כוחותינו:

- ב-6 ביוני, סמוך לשעה 14:00, החלה האוגדה לנוע מגבול ישראל.
- האוגדה קיבלה פקודה לנוע בעקבות אוגדת "געש" ולחצות את הליטני בגשר עקיה.
- בשעה 02:00 לערך נערכה האוגדה באזור עדשית (גי'בשית), כ-3 ק"מ מצפון לליטני.
- סמוך לשעה 09:00 חודשה התנועה.
- האוגדה נעה, עקפה את נבטיה ממערב, חצתה את נהר הזהרני והמשיכה צפונה. הכוחות עברו ממערב למערך הסורי בג'זין וחצו את נהר האוואלי בבוקר ה-8 ביוני.
- בשלב זה נעה האוגדה בשני צירים מקבילים.
- בשעות הצהריים הגיעו הכוחות לכביש "האוטוסטרדה", מדמור דרך בית א-דין לעין זחלתא (ציר תיסומן).
- כוחות החלוץ של חטיבה 500 הגיעו לעין זחלתא בשעה 19:45.

כוחות האויב:

- הסורים איכנו את תנועת האוגדה והבינו את חשיבותה של עין זחלתא כמחסום לפני כביש ביירות-דמשק.
- הגעת כוחות למקום – חסימת המעבר על נהר א-צפא. (לפני הגעת כוח החלוץ של חטיבה 500).

בין הפיקוד לאוגדה ואף בין האוגדה לחטיבה היו שיבושי קשר.
ידיעות המודיעין על האויב שלפניה לא הגיעו לחטיבה.

מרחב הקרב – עין זחלתא

הכפר עין זחלתא בנוי כך:

- מרכזו נמצא על מדרגה עליונה בהר.
- השטח הבנוי נמשך למדרגה נמוכה יותר.
- הכביש (ציר "תיסומן") נכנס לכפר ממזרח, יוצא ממנו בלולאה דרומה וחזרה צפונה, חוזר מערבה ויורד בכמה פיתולים לעבר נהר א-צפא, ולפני הנהר הוא פונה פנייה חדה צפונה, לעבר הגשר שעל הנהר.
- הנהר זורם בבקעה צרה הנשלטת ממזרח ע"י מורדות הרי השוף וממערב ע"י שלוחה תלולה שכונתה רכס "הגמלים".
- בשטח צמחיית חורש, במדרונות המחתונים מצפון-מערב לכפר מדרגות חקלאיות וכרמים.
- ממערב לכפר גבעות השולטות בתצפית ואש על הכביש ועל הגשר - גבעת "המסולעת", וגבעת "האורנים".

מהלך הקרב - 8 ביוני

- כוח החוד של החטיבה הגיע לכפר עם דמדומים.
- שתי פלוגות טנקים, מחלקת חי"ר ומחלקת הנדסה נכנסו לכפר והחלו לרדת בפיתולים. כאשר עבר הכוח את הפיתול האחרון ופנה לכיוון הגשר הוא נתקל באש נ"ט. הטנקים נעו לאחור ותוך כדי כך התהפך טנק ליד מעביר מים בכביש והידרדר במורד (1 במפה). האחרים הצליחו לנוע לאחור ותוך תנועה פגעו בעוד טנקים ונגמ"ש סוריים.
- כוח הנח"ל שהיה במקום ירד לעבר הוואדי לחלץ את צוות הטנק, אך כשל במשימה.
- ניסיונות כושלים להגיע לגשר ולחלץ את הטנק.
- 24:00 - המח"ט מדווח למפקד האוגדה על פעולת חילוץ למחרת בבוקר. סוכם על תכנית ההתקפה. סמוך לשעה 04:15 חזר מח"ט 500 לחטיבה.

מהלך הקרב - 9 ביוני

• במהלך הלילה נורתה אש סורית מאזור הכרמים שממזרח לכביש. קצין האג"ם של חטיבה 500 הורה לרכז את הכוחות במדרגה העליונה של הכפר כשלפנים נותרו הטנקים של גדוד 195.

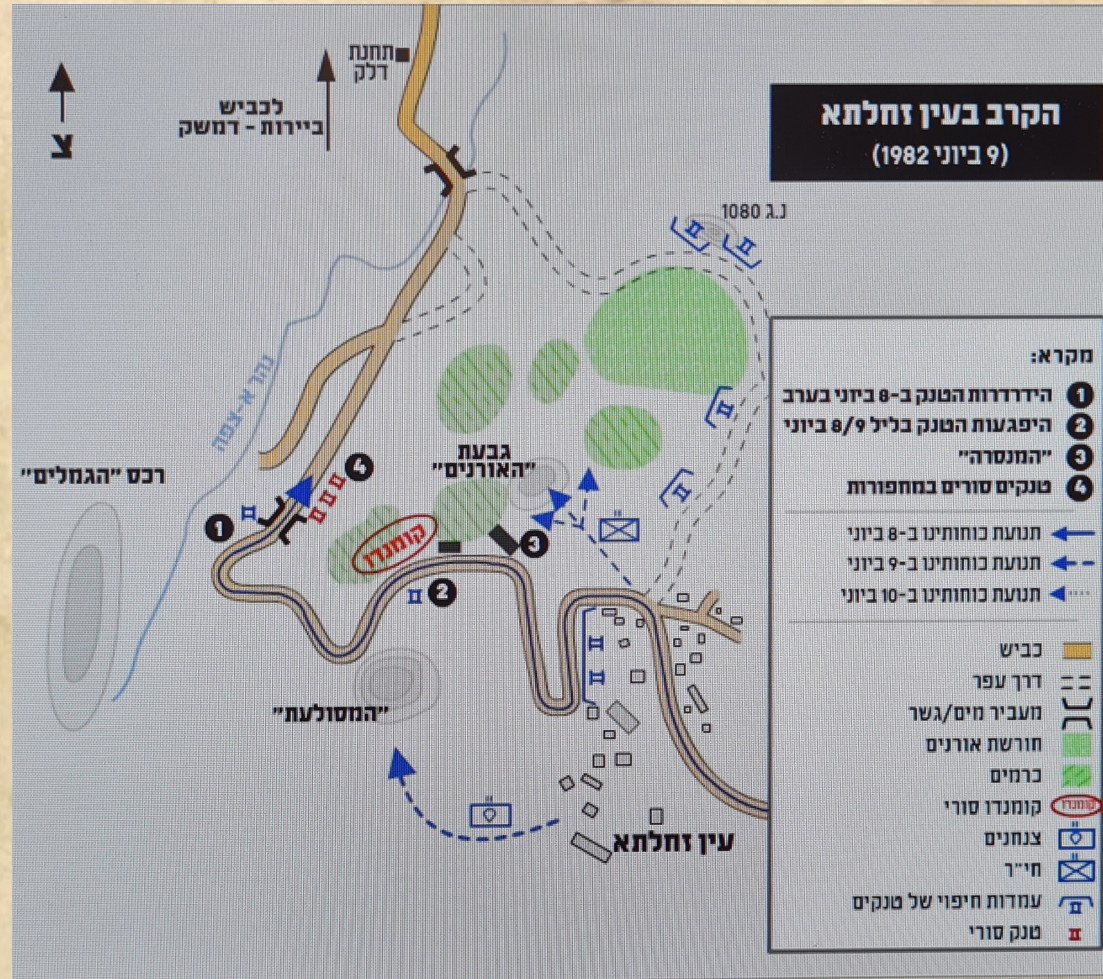
• 04:00 - טנק קדמי נפגע צפונית-מזרחית ל"מסולעת" (2 במפה). התפתח קרב בטווחים קרובים, הטנקים נסוגו אל מעלה הכפר.

• כוחות נוספים של החטיבה מילאו את כיכר הכפר והרחובות שלידה.

• המח"ט נע קדימה אל מג"ד 195 והורה למג"די החי"ר להצטרף אליו ליד מבנה ה"מנסרה" (3 במפה).

• ניסיון לחלץ את הצוות מהטנק הקדמי שנפגע קודם לכן לא צלח.

המשך

מהלך הקרב - 9 ביוני

גדוד הנח"ל עסק בטיהור מרכז הכפר ובסילוק הכוח הסורי מפאתי השטח הבנוי והכרמים שממזרח לכביש. ההתקדמות הייתה איטית והכוחות הגיעו עד אזור המנסרה. ההישג המשמעותי היה השתלטות על גבעת "האורנים".

גדוד הצנחנים ניסה לכבוש את "המסולעת" ללא הצלחה.

גילוי טנקים סוריים ליד מעביר המים והשמדתם על ידי גדוד הצנחנים (4 במפה).

שני גדודי הטנקים פרסו כוחות לאורך דרך העפר היוצאת מהכפר צפונה.

בסיכומו של יום לא הצליחו כוחותינו להתקדם מעבר לכפר עצמו. היום נוצל להבאת אספקה בהיטס לאוגדה, להתארגנות ולשיפור עמדות הטנקים.

מהלך הקרב - 10 ביוני

תכנית חטיבה 500 :

קידום שני גדודי חי"ר בסיוע ארטילרי ובחיפוי טנקים לטיהור ותפיסת תוואים שולטים, ותנועת הטנקים בעקבותיהם.

חשימת גדוד הצנחנים:

תנועה באיגוף עמוק, חציה של הנהר וכיבוש רכס "הגמלים" השולט. סמוך לשעה 17:00 עלו על היעד.

חשימת גדוד הנח"ל:

טיהור החורשות והכרמים שממזרח לכביש, הגעה אל הגשר על הנהר ואבטחת המעבר. עד לשעה 18:00 הגיעו לגשר ונעו מעבר לו. כעבור כשעה החלו הטנקים לחצות צפונה.

הפסקת אש

למחרת, 11 ביוני, תכננה האוגדה להתקדם לעין דרה וצפונה לה לעבר כביש ביירות-דמשק. בלילה הושלמו התכניות, ניתנו הפקודות והכוחות נערכו להתקפה. אולם לאחר התקדמות קצרה ניתנה הוראה לעצור, שכן הפסקת האש אמורה להיכנס לתוקף ב-12:00.

תוצאות הקרב

- 1 כיבוש הכפר עין זחלתא.
- 2 אי עמידה ביעד להגיע לכביש ביירות-דמשק לפני הפסקת האש.
- 3 מכוחות חטיבה 500 נפלו בקרב 11 לוחמים, ומספר הפצועים עמד על 50. מכוחות גדוד ההנדסה נפלו 7 לוחמים ונפצעו 10.

ניתוח הקרב ודיון ערכי

הקשיים בקרב ונקודת המפנה

מהם הקשיים איתם נאלצו הלוחמים והמפקדים להתמודד בקרב?

- תנועה בצירים צרים ועמוסים בכוחות.
- תנאי שטח קשים וערפל בלילה.
- חוסר מידע על מצב כוחות האויב.
- שיבושי קשר.
- היתקלות באש סורית מפתיעה – הידרדרות טנק במורד הוואדי.
- יתרון טופוגרפי ויתרון שליטה באש לכוח הסורי – קושי בחילוץ הטנק הפגוע מהוואדי.
- עמדות תותחנים חשופות, חוסר בתחמושת פגזים.

**נקודת המפנה בקרב הייתה ב 8/6, בעת הכניסה לכפר,
עם הידרדרות אחד הטנקים מכוח החלוץ במורד הוואדי.**

דילמה ערכית

מהי דילמה ערכית ואיך היא נוצרת?

התנגשות בין ערכים

**בעין זחלתא פנו לוחמי החי"ר לחלץ
צוות טנק שהידרדר לתהום, תוך כדי
סיכון עצמם.
איזה ערכים התנגשו בסיטואציה זו?**

**"רעות"
"חיי אדם"**

**"דבקות במשימה
וחתירה לניצחון"**

ערכים בקרב

אילו ערכים באו לידי ביטוי בקרב?

דבקות במשימה וחתירה לניצחון

"החייל יילחם ויפעל באומץ לב נוכח כל הסכנות והמכשולים שבפניו, וידבק במשימתו בנחישות ובתבונה, עד כדי חירוף הנפש".

חיי אדם

"החייל ינהג באופן מושכל ובטיחותי בכל פעולותיו, מתוך הכרה בחשיבותם העליונה של חיי אדם. בעת לחימה יסכן את עצמו ואת רעיו במידה הנדרשת לביצוע המשימה".

רעות

"החייל יפעל מתוך אחווה ומסירות לחבריו לשירות, ויחלץ תמיד לעזרתם כשהם זקוקים לו או תלויים בו, חרף כל סכנה וקושי, עד כדי חירוף הנפש".

ערכים בקרב

בבחירתם של הלוחמים לחלץ את צוות הטנק שהידרדר לתהום באו לידי ביטוי...

אז והיום

• האם הערכים שבאו לידי ביטוי בקרב רלוונטיים גם כיום?

• מדוע הערכים חשובים לקיומו של צה"ל כצבא ולעמידתו במשימות?

חברה

צה"ל

רוח צה"ל

מסמך "רוח צה"ל" הוא המצפן שלפיו מתחנכים ופועלים מפקדי צה"ל וחייליו והוא מהווה מעין תעודת זהות ערכית ונורמטיבית לכלל חיילי צה"ל ומפקדיו. על כל חייל מוטלת החובה לפעול בהתאם לנורמות הנגזרות מ"רוח צה"ל", ועל כל מפקד מוטלת האחריות לחנך את חייליו על פי נורמות אלה.

ערכי צה"ל ביחידה

דבקות במשימה וחתירה לניצחון

חיי אדם

רעות

האם ניתן לחזק את מימוש הערך ביחידה? כיצד?

כיצד הערך בא לידי ביטוי בחיי השגרה ביחידה,
לחיוב ולשלילה?

האם הערך חשוב למימוש משימת היחידה?

סיכום מפקד

• סיכום הקרב

• ערכים בקרב, דילמה ערכית והכרעה

• רלוונטיות הערכים לצה"ל כיום

• מימוש הערכים ביחידה

• אני מאמין פיקודי